

5. Концепція управління ризиками надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру // <http://www.mns.gov.ua>.

6. Програма запобігання та реагування на надзвичайні ситуації техногенного і природного характеру на 2000—2005 рр. // Постанова Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2000 р. № 1313.

7. *Репин В.В., Елиферов В.Г.* Процессный поход к управлению. — М.: Стандарты и качество, 2004. — 408 с.

Стаття подана до редакції 25.10.2011

УДК 332.142.6:614.8

О. М. Панкратов, канд. техн. наук, доц.

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДЕЙ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНІВ

АНОТАЦІЯ. У статті порушено питання актуалізації проблем оцінки впливу модернізації економіки регіону на рівень безпеки життєдіяльності населення й персоналу.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: модернізація економіки регіону; безпека життєдіяльності населення й персоналу.

АННОТАЦИЯ. В статье поднимаются вопросы актуализации проблем оценки влияния модернизации экономики региона на уровень безопасности жизнедеятельности населения и персонала.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: модернизация экономики региона; безопасность жизнедеятельности населения и персонала.

ANNOTATION. In the article author showdowns the influence the modernization of the region economics for level of safety the people life and work.

KEY WORDS: modernization of the economy of the region; safety of vital activities of the population and the personnel.

Загальне розуміння значущості прискореної технологічної модернізації економіки як імператив державної соціально-економічної стратегії актуалізуються проблеми визначення напрямів, форм і механізмів нарощування промислового потенціалу.

Рішення даного питання вимагає детального опрацювання науково-методологічних основ управління процесами модернізації в умовах ринкової економіки з урахуванням актуалізації

пов'язаних з цим проблем оцінки впливу науково-технічного прогресу і економіки на рівень безпеки життєдіяльності населення і персоналу.

Зміна парадигми соціально-економічного розвитку України, проведення реформ по рецептах ультра-ліберальних економістів, що привели до важких соціально-економічних наслідків, спонукали вітчизняних вчених до розробки нової економічної концепції. Разом з тим, основна частина наукових розробок присвячена макроекономічним проблемам і централізованому управлінню процесами економічної безпеки регіонів, розробки теоретико-методологічних основ регіональної промислової політики.

Проте, сучасні тенденції розвитку виробничих систем вимагають більш поглибленого обґрунтування методологічної бази організаційно-економічного забезпечення здійснення комплексної технологічної модернізації, а також механізму її реалізації з урахуванням специфіки промислового комплексу і рівня безпеки життєдіяльності населення та персоналу в регіоні. Реальне управління утруднено через відсутність методичного апарату оцінки технологічного рівня регіонального промислового комплексу; системи соціальних гарантій, що мінімізує негативні наслідки для населення. Недостатньо розроблені питання формування регіональної інноваційної інфраструктури, що є найважливішим чинником високотехнологічного розвитку. Актуальність рішення цих проблем визначає мету, задачі, об'єкт і предмет дослідження.

Об'єктом дослідження є промисловий комплекс регіону як сукупність галузей і підприємств у їх організаційно-технологічному взаємозв'язку.

Предметом дослідження виступає сукупність соціально-економічних і інших відносин між суб'єктами господарської діяльності і органами державного управління, що виникають у процесі здійснення економічного розвитку регіону.

Мета дослідження полягає в розробці теоретико-методологічних основ формування стратегії і організаційно-економічного забезпечення модернізації економіки регіонів як способу досягнення стійкого економічного розвитку України з урахуванням негативного впливу цього процесу на життєдіяльність людей і природне середовище.

Поставлена мета визначила необхідність рішення наступних задач:

1. Уточнити зміст модернізації економіки регіону як комплексного процесу формування стійкої і конкурентноздатної інноваційної економіки України.

2. Розробити теоретичні основи організаційно-економічного забезпечення технологічної модернізації промислового комплексу регіонів стосовно сучасних тенденцій науково-технічного прогресу.

3. Визначити методологічні основи здійснення технологічної модернізації промисловості, які можуть бути використані на різних рівнях управління економікою.

4. Сформулювати концепцію технологічної модернізації промисловості регіону, направлену на формування єдиної технологічної системи з метою забезпечення підвищення **стійкості**, в широкому розумінні цього слова, і конкурентоспроможності економіки регіону.

5. Виділити пріоритетні напрями технологічної модернізації промислового комплексу і розробити зміст комплементарного механізму реалізації процесів технологічної модернізації регіону з урахуванням можливих негативних наслідків по відношенню до населення і природного середовища.

Головна мета останнього — забезпечення надійної безпеки життєдіяльності і захисту населення, об'єктів економіки, іншого національного надбання і навколишнього природного середовища в екстремальних умовах в мирний і військовий час.

Вказана мета досягається за рахунок рішення ряду основних задач:

- прогнозування і своєчасне виявлення передумов виникнення надзвичайних ситуацій;
- підготовка об'єктів економіки, систем життєзабезпечення і управління до стійкого функціонування в умовах надзвичайних ситуацій;
- підготовка і здійснення аварійно-рятувальних і інших робіт у зонах надзвичайних ситуацій;
- надання населенню притулків і засобів індивідуального захисту;
- евакуація населення, матеріальних і культурних цінностей із зон аварій, катастроф і стихійних лих у безпечні райони;
- надання гуманітарної допомоги і забезпечення виживання населення в зонах надзвичайних ситуацій;
- загальне навчання населення, керівного складу і сил цивільного захисту діям в екстремальних умовах;
- обладнання територій для ефективного проведення цивільного захисту;
- захист запасів продовольства, харчової сировини і фуражу, джерел води і систем водопостачання, домашніх тварин і сільгосппродукції;

- виявлення і позначення районів, що піддаються хімічному, біологічному, радіоактивному і іншому зараженню;

- відновлення і підтримка громадського порядку і забезпечення безпеки населення і рятівників у зоні лиха.

Оцінка ризику виникнення надзвичайної ситуації або техногенної катастрофи можлива при наявності інформації про:

- тип і кількість небезпечних речовин, що використовуються, зберігаються або транспортуються, місця їх розміщення, характеру передбачуваної небезпеки;

- вірогідність розширення масштабів зони ураження при аварії з урахуванням напряму вітру і інших чинників;

- чисельність населення, що наражається на небезпеку, його класифікацією по типах, категоріям і т. п.;

- список державних і приватних підприємств і установ, які можуть постраждати, у тому числі є життєво важливими для населення (маються на увазі подача води, приготування їжі і т. д.);

- можливі наслідки впливу аварії на особливо чутливі зони навколишнього середовища (природні парки, вододіли і т. д.);

- наявність базових елементів, які необхідні для здійснення програми заходів на випадок аварії.

Як висновок необхідно відзначити, що в даний час назріла необхідність у створенні системи управління ризиком виникнення надзвичайних ситуацій, під яким розуміється процес раціонального розподілу **фінансів** на зниження різних видів ризику в умовах обмеженості матеріальних ресурсів суспільства, забезпечуючий досягнення такого рівня безпеки населення і навколишнього середовища, який тільки можливий в економічних і соціальних умовах, що склалися; а також у грошовій оцінці людського життя з того факту, що підвищення безпеки людей в побуті, на виробництві, на транспорті, як, власне і у всіх сферах життєдіяльності, вимагає виділення коштів на нейтралізацію небезпечних чинників і мінімізацію ризиків.

У наукових публікаціях вже розглядали питання економічного еквівалента вартості людського життя, проте в Україні не існує офіційно визнаних і хоч скільки-небудь адекватної методики визначення вартості людського життя, тоді як вона просто необхідна для розрахунків компенсацій і матеріальної допомоги жертвам всіляких катастроф і терактів. Нагадаємо, що Уряд нашої країни оцінює вартість людського життя дешевше вартості елітного щеняти.

Деякі автори вважають, що «...з точки зору суспільних інтересів неприйнятні засоби економії, пов'язані із збереженням життя і здоров'я людей, об'єктів народного надбання, що не мають грошової

оцінки». В подібних випадках оптимізація капітальних вкладень можлива тільки по критерію необхідного рівня надійності захисту. Який же необхідний рівень надійності захисту в подібних випадках, адже певному рівню надійності відповідають певні капітальні і експлуатаційні витрати. Розпорядник кредитів, виділяючи певні, обмежені кошти на захист, бажає він того чи ні, оцінює життя людей у тих же економічних одиницях, в яких оцінюється їх захищеність — в грошових одиницях. Як до цього відноситься, і як вирішувати проблему оцінки вартості людського життя, — автор припускає отримати в процесі спеціальних досліджень.

Стаття подана до редакції 19.10.2011

УДК 330.131.7:[332.12:339/56]

Д. Р. Черевко, старш. викл. кафедри
регіональної економіки,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

МОДЕЛЮВАННЯ РИЗИКУ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ РЕГІОНУ

АНОТАЦІЯ. У статті запропоновано методика дослідження та варіант підходу до моделювання ризиків експортно-імпортних операцій регіону, розглянуто системні показники ступеня ризику.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: Експортно-імпортні операції, моделювання ризиків, нормальний закон розподілу, емпірична шкала ризику.

АННОТАЦИЯ. В статье предложена методика исследования и вариант подхода к моделированию рисков экспортно-импортных операций региона, рассмотрены системные показатели степени риска.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: Экспортно-импортные операции, моделирование рисков, нормальный закон распределения, эмпирическая шкала риска.

ANNOTATION. In the article research methodology and variant of going are offered near the design of risks of export-import operations of region, the system indexes of risk degree are considered .

KEY WORDS: the Export-import operations, designs of risks, normal law of distribution, empiric scale of risk.

Оцінка рівня економічного ризику експортно-імпортних операцій регіону є одним з найважливіших етапів ризикології у зов-